

Vrijwilliger voor Demogen, helemaal niet saai

Ik werk al een tijdje als vrijwilligster voor Demogen. Namen en data invoeren in een database, een saaie bedoening? Verre van! En al zeker niet als je de aktes aandachtig bekijkt.

Na wat opwarming op een Vlaams-Brabants dorp en enkele Leuvense aktes heb ik het genoeg gehad de Brusselse huwelijken van de jaren 1882 en 1883 in de database in te voeren. In tegenstelling tot een dorp waar weinig afwisseling bestaat in beroepen en herkomst van de trouwers is er in Brussel bijna altijd iets bijzonders. Velen zijn niet in Brussel geboren. Soms huwen ze met iemand uit hun geboortestreek, maar frequenter zijn ze in de hoofdstad hun partner tegengekomen. En zo trouwen veel Walen met Vlamingen, of mensen uit verschillende provincies. Zonder hun migratie naar Brussel was dat onmogelijk geweest. Een typisch geval zijn de knechten, meiden, koetsiers en kokkinnen van rijke families die van een beetje overal te lande komen en zo aan een partner geraken. Je komt ook veel buitenlanders tegen. Sommigen trouwen met een Belg, anderen met een landgenoot. Wie dacht dat het ongehuwd samenwonen een hedendaags verschijnsel is moet vaststellen dat heel veel van de gehuwden al hetzelfde adres delen en er worden bijzonder veel kinderen gewettigd bij huwelijk. De meeste trouwers behoren tot de arbeidersklasse, heel veel wonen in de Marollen maar nogal wat van de steegjes ("impasse") met kleurrijke namen waar ze woonden zijn inmiddels verdwenen. Je komt bruiden en bruidegoms van alle leeftijden tegen. Traditioneel zijn de gehuwden ongeveer even oud, de man wat ouder dan de vrouw, maar soms schelen ze veel in leeftijd. Een oudere man trouwt dikwijls met een veel jonger meisje, maar er zijn ook veel huwelijken waar de vrouw ouder en soms veel ouder is dan haar echtgenoot. President Macron is geen unicum... Terwijl alle aktes van 1882 in het Frans waren opgesteld, vanaf begin 1883 duiken plots ook Nederlandstalige aktes op. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat Brussel sinds juli 1882 haar eerste Vlaamsgezinde burgemeester had in de persoon van Karel Buls. En zo kom je tijdens je werk ook de geschiedenis tegen.

Nu ben ik bezig met de huwelijken van Herent in de periode 1931-1950. Minder variatie dan in Brussel, maar je reist er sneller door de tijd en dan is er zeker een evolutie waar te nemen. Waar in het begin van die periode nog regelmatig ongeletterde mensen voorkomen – vooral tussen de moeders van de echtparen – komt dit niet meer voor eind jaren '40. De oorlogsjaren zijn ook interessant. Wat zie je zo allemaal? Eind jaren dertig zijn heel wat jonge mannen als reservist opgeroepen in het leger, en ze hebben de toelating van hun korpschef nodig om te huwen. Tijdens de oorlog is het een andere schepen die de huwelijken voltrekt, en het zijn er heel wat minder. Vlak na de oorlog huwen enkele Herentse meisjes met een Britse soldaat, of hertrouwen de weduwen van mannen die omgekomen zijn in gevangenschap in Duitsland. Aan kleine details zie je ook dat de maatschappij evolueert na WO II. Dat zie je aan de beroepen: er komen stilaan meer bedienden en ambtenaren voor. Weinig vrouwen werken, en al zeker niet de moeders van bruid en bruidegom. Voor de oorlog kregen dan de meeste vrouwen het etiket "huishoudster" opgeplakt, behalve bij de betere burgerij waar ze "zonder beroep" waren. Na de oorlog is de formule "zonder beroep" echter veralgemeend...

En zo zou ik nog een hele tijd kunnen doorgaan. Met een beetje verbeelding kan je bij sommige situaties zelfs hele romans gaan fantaseren...

Maryline Van Parys